

Masteroppgave

Jus399

Reglene om
kreditorvarsel og kreditorinnsigelser
ved fusjon
av aksjeselskaper

Kandidatnummer:

181669

Veileder:

Professor dr. juris Filip Truyen

Antall ord:

12 251

6. 12. 2011

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING.....	3 -
1.1	Oppgavens tema og problemstilling	3 -
1.2	Avgrensning av oppgavens tema.....	5 -
1.3	Opplegget for oppgaven videre	6 -
2	OVERSIKT	7 -
2.1	Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon i tidligere aksjelovgivning	7 -
2.2	Betydningen av EUs tredje selskapsdirektiv for aksjelovgivningens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon	7 -
2.3	Formål og hensyn bak reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon av aksjeselskaper	9 -
3	SAKSBEHANDLINGEN	11 -
3.1	Melding av fusjonsbeslutningene til Foretaksregisteret.....	11 -
3.2	Kreditorvarselet	12 -
3.3	Hvordan kreditorinnsigelser skal løses	14 -
3.4	Tingrettens kompetanse under saksbehandlingen	15 -
4	DE MATERIELLE SIDENE AV REGLENE OM KREDITORVARSEL OG KREDITORINNSIGELSER VED FUSJON.....	17 -
4.1	Hvem skal anses som ”kreditor” etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser	17 -
4.2	Gjelder vilkåret ”kreditor” kun pengekreditorer.....	18 -
4.3	Avgrensning av vilkåret ”kreditor” for kreditorer i løpende avtaleforhold	23 -
4.3.1	Når må fordringen være oppstått	23 -
4.3.2	Avgrensning av vilkåret ”kreditor” mot fremtidig uopptjent fordring.....	24 -
4.3.3	Unntak fra avgrensning av vilkåret ”kreditor” mot fremtidig uopptjent fordring....	26 -
5	HVILKE INNSIGELSER KAN KREDITORENE GJØRE GJELDENE FØR FUSJONEN KAN GJENNOMFØRES	27 -
5.1	Krav om betaling.....	27 -
5.1.1	Krav til innsigelsen.....	28 -
5.1.2	Vilkåret ”uomtvistet”	29 -
5.1.3	Vilkåret ”forfalt”	30 -
5.2	Krav om betryggende sikkerhet	32 -
5.2.1	Rettslig betryggende	33 -
5.2.2	Økonomisk betryggende	34 -
6	LITTERATURLISTE	36 -
6.1	Bøker	36 -
6.2	Norske nettdokumenter	36 -
6.3	Register over rettsavgjørelser	36 -

1 INNLEDNING

1.1 Oppgavens tema og problemstilling

Temaet for oppgaven er reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon av aksjeselskaper. Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon av aksjeselskaper er regulert i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (heretter ”aksjeloven” eller ”asl.”).

Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon av aksjeselskaper regulerer forholdet mellom aksjeselskapet og dets kreditorer i en fusjon.¹ En fusjon er en sammenslåing av to eller flere aksjeselskaper der et selskap (overtakende selskap) overtar et annet selskaps (overdragende selskap) eiendeler, rettigheter og forpliktelser som helhet.² Overdragelsen skjer mot et vederlag til aksjeeierne i det overdragende selskap i form av aksjer i det overtakende selskapet. Beslutning om fusjon treffes ved at styrene i de selskapene som skal fusjonere utarbeider en felles fusjonsplan som generalforsamlingene i selskapene godkjenner med flertall som for vedtektsendringer, jf. asl. § 13-3, jf. § 5-18. Etter at generalforsamlingene i selskapene har godkjent fusjonsplanen skal beslutningen meldes til Foretaksregisteret, jf. asl. § 13-13. Foretaksregisteret skal kunngjøre beslutningen og varsle selskapenes kreditorer om at innsigelse mot fusjonen må meldes til selskapet innen to måneder fra kunngjøringen, jf. asl. § 13-14 første ledd. Dersom kreditorene ikke fremmer innsigelser innen fristens utløp vil ikke forholdet til kreditorene i praksis være til hinder for at fusjonen kan gjennomføres. Fusjonen kan da tre i kraft ved at selskapene gir melding til Foretaksregisteret, jf. asl. § 13-16 første ledd. I praksis vil selskapenes forhold til kreditorene først komme på spissen dersom kreditorene fremmer innsigelser som selskapet er uenig i. Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser vil da reise en rekke spørsmål.

---

¹ I den videre fremstillingen vil et ”selskap” være ensbetydende med et ”aksjeselskap”.

² En rekke forskjellige disposisjoner selskaper foretar kan etter omstendighetene betraktes eller sammenlignes med en fusjon. Fremstillingen tar kun sikte på å beskrive fusjon underlagt reglene i aksjeloven kapittel 13 med mindre annet fremkommer uttrykkelig.

Det første spørsmålet er hvem som skal anses som ”kreditor” etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Det er en nødvendig betingelse å være selskapets ”kreditor” for å kunne fremme innsigelse før gjennomføring av en fusjon. I utgangspunktet dekker ordlyden ”kreditor” enhver som har et rettslig krav mot en annen. Vilkåret ”kreditor” i reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser har derimot tradisjonelt vært tolket slik at det kun omfatter kreditorer med krav på pengeytelser.³ Spørsmålet er om vilkåret ”kreditor” utelukker andre enn pengekreditorer en kreditorposisjon etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. For det andre kan det være uklart i hvilken utstrekning medkontrahtenter i løpende avtaleforhold skal anses å være ”kreditor” etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Spørsmålet er aktuelt i relasjon til krav om sikkerhetsstillelse for ikke forfalte fordringer.

Det neste spørsmålet er hvilke innsigelser kreditorene kan gjøre gjeldende. Etter ordlyden har kreditorer med ”uomtvistet og forfalt” fordring et ubetinget krav på betaling før fusjonen kan gjennomføres, jf. asl. § 13-15 første ledd. Kreditorer med ”omtvistet” eller ”ikke forfalt” fordring kan derimot kun kreve ”betryggende sikkerhet” dersom slik sikkerhet allerede ikke er stilt, jf. asl. § 13-15 annet ledd første punktum. Det vernet kreditorene har etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser avhenger således av om fordringen faller innenfor aksjeloven § 13-15 første eller aksjeloven § 13-15 annet ledd første punktum. Den nærmere grensen av om fordringen faller innenfor aksjeloven § 13-15 første ledd eller aksjeloven § 13-15 annet ledd første punktum kan imidlertid være vanskelig å trekke. For eksempel vil enhver uenighet fra selskapets side om fordringens eksistens, omfang eller forfallstid etter ordlyden være tilstrekkelig for at fordringen ikke er ”uomtvistet” slik at fordringen anses ”omtvistet”. Spørsmålet er om det må stilles en terskel, for eksempel en avgrensning mot uholdbare påstander fra selskapet, før fordringen skal anses ”omtvistet”. Dersom fordringen er ”omtvistet” blir spørsmålet hva som ligger i vilkåret ”betryggende sikkerhet” i aksjeloven § 13-15 annet ledd første punktum.

---

³ Se Magnus Aarbakke mfl., *Aksjeloven og Allmennaksjeloven (lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper og lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper) med kommentarer*, (Oslo 1999) s. 679 og Johan Giertsen, *Fusjon og Fisjon*, (Bergen 1999) s. 281.

1.2 Avgrensning av oppgavens tema

Det er ikke bare før selskapene gjennomfører en fusjon at kreditorene er gitt anledning til å fremme innsigelser på grunnlag av regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon gjelder tilsvarende ved fisjon, jf. asl. § 14-7. En fisjon innebærer at et selskaps (det overdragende selskap) aktiva og passiva deles på to eller flere selskaper. I realiteten kan en fisjon beskrives som en fusjon med flere selskaper i stedet for ett enkelt selskap. På grunn av likheten mellom fusjon og fisjon har lovgiveren gitt kreditorene i de fisjonerende og fusjonerende selskapene de samme rettighetene til å fremme innsigelser på grunnlag av reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Videre svarer reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved kapitalnedsettelse i aksjeloven § 12-4 og § 12-6 langt på vei til aksjeloven § 13-13 til § 13-15.⁴ Allmennaksjeloven inneholder også med ett unntak de samme reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser både ved fusjon, fisjon og kapitalnedsettelse.⁵

Fremstillingen vil være dekkende for reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon, fisjon og kapitalnedsettelse både i aksjeloven og allmennaksjeloven.⁶ Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved de ulike beslutningene bygger på hensynet til å beskytte kreditorenes dekningsmuligheter og lovgiveren har ikke ment å gi det nærmere innholdet i reglene forskjellig rekkevidde. At reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon, fisjon og kapitalnedsettelse ikke er ment å gis ulik rekkevidde følger også av forarbeidene som på flere punkter viser til behandlingen under de andre beslutningene.⁷ Tilsvarende har behandlingen av reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i juridisk litteratur i stor utstrekning vært ansett å være dekkende for hverandre.⁸ Rettskilder knyttet til fisjon og kapitalnedsettelse samt allmennaksjelovens regler er derfor relevant for oppgavens tema. Særlig i lys av manglende rettskilder knyttet til den enkelte beslutning vil forarbeider og

---

⁴ Fremstillingen vil ikke berøre aksjeloven § 12-5 om kapitalnedsettelse uten kreditorvarsel.

⁵ Reglene om kreditorvarsel i allmennaksjeloven følger av lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) § 12-4 og § 12-6 (kapitalnedsettelse), § 13-4 til § 13-16 (fusjon) og § 14-7 (fisjon). Det eneste unntaket følger av allmennaksjeloven § 12-6 nr. 4 annet punktum.

⁶ Aksjeloven inneholder også regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved oppløsning, jf. asl. § 16-4 flg. Reglene bygger imidlertid ikke helt på de samme prinsippene og blir ikke behandlet i den videre fremstillingen.

⁷ Se blant annet Ot.prp. nr. 19 (1974-1975) s. 68 og s. 202-203.

⁸ Se blant annet Magnus Aarbakke mfl., *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, 2. utgave (Oslo 2004) s. 823 kapittel 0.2 og Giertsen s. 277 flg.

rettspraksis knyttet til fusjon og kapitalnedsettelse være av stor interesse for behandlingen av reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon. Med hensyn til oppgavens lengde og en hensiktsmessig fremstilling tas det imidlertid kun utgangspunkt i reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon etter aksjeloven i den videre fremstillingen.

1.3 Opplegget for oppgaven videre

Fremstillingen vil starte med en kort gjennomgang av reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i tidligere aksjelovgivning for å klargjøre hvilke betydning rettskilder knyttet til disse bestemmelsene har for oppgavens tema. Dette blir behandlet i kapittel 2.1. I kapittel 2.2 presenteres EUs tredje selskapsrettsdirektiv og dets betydning for reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon. I kapittel 2.3 gjennomgås formål og hensyn bak reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon av aksjeselskaper.

Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon regulerer perioden fra fusjonsbeslutningene er godkjent i selskapene frem til kreditorinnsigelsesfristen er utløpt. For å gi et helhetlig bilde dekkes hele saksbehandlingen selskapene må gjennom for å avklare forholdet til kreditorene. I kapittel 3 blir derfor selskapenes melding av fusjonsbeslutningene til Foretaksregisteret, Foretaksregisterets kunngjøring og varsel, hvordan kreditorinnsigelser skal løses og tingrettens kompetanse under saksbehandlingen kort behandlet. Fremstillingen avgrensen mot de regler som regulerer selskapets saksbehandling frem til fusjonsbeslutningene er godkjent i generalforsamlingene og de regler som regulerer forholdet etter kreditorinnsigelsesfristens utløp. For øvrig vil oppgaven inneholde avgrensninger underveis i oppgaven hvor det finnes hensiktsmessig med hensyn til oppgavens rammer.

Hovedfokuset i fremstillingen vil ligge på hovedproblemstillingene hvem skal anses som kreditor og hvilke innsigelser kan kreditorene gjøre gjeldende. Dette blir behandlet i kapittel 4 og 5.

2 OVERSIKT

2.1 Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon i tidligere aksjelovgivning

Allerede aksjeselskapsloven 1910 og aksjeloven 1957 inneholdt regler om å varsle kreditorene før selskapene kunne gjennomføre en fusjon.⁹ Fusjon var da behandlet i kapitlet om oppløsning i begge lover. Ved oppløsning måtte kreditorenes krav i utgangspunktet dekkes med mindre de samtykket til å endre debitor. Selv om systemet med kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i stor grad bygget på de samme hensyn om å beskytte kreditorenes dekningsmuligheter har reglene gjennomgått en omfattende revidering ved innføringen av et eget fusjonskapittel i aksjeloven 1976.¹⁰ Forarbeider og rettspraksis knyttet til aksjeloven 1910 og aksjeloven 1957 vil derfor være av mindre interesse. Derimot vil rettskilder knyttet til aksjeloven 1976 være av interesse i den videre fremstillingen ettersom reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i aksjeloven 1976 svarer langt på vei til reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i aksjeloven av 1997.

2.2 Betydningen av EUs tredje selskapsdirektiv for aksjelovgivningens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon

Behovet for europeisk rettsharmoni på selskapsrettens område har medført at EU i de senere årene har gitt en rekke selskapsrettsdirektiver som er gjort til en del av EØS-avtalen.¹¹ EUs tredje rådsdirektiv av 9. oktober 1978 (heretter ”direktivet”) stiller krav til medlemslandene om å ha regler i aksjelovgivningen som gir aksjeselskapene anledning til å fusjonere.¹² Som et naturlig motstykke til fusjonsreglene krever artikkel 13 i direktivet at det i den nasjonale

---

⁹ Lov 19. juli 1910 nr 1 om aktieselskaper og komandittaktieselskaper og Lov 6. juli 1957 nr. 4 om aksjeselskaper.

¹⁰ Lov 4. juni 1976 nr. 50 om aksjeselskaper kapittel 14.

¹¹ Magnus Aarbakke mfl., *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, 2. utgave (Oslo 2004) s. 24 og 25 gir en utførlig gjennomgang av direktivene.

¹² Tredje rådsdirektiv av 9. oktober 1978 med hjemmel i traktatens artikkel 54 paragraf 3 bokstav g om fusjon av åpne aksjeselskaper (78/855/EØF). Direktivet gjelder i utgangspunktet kun for allmennaksjeselskaper. Lovgiveren har imidlertid valgt å gi aksjeloven kapittel 13 regler som langt på vei svarer til allmennaksjeloven kapittel 13. På denne måten har lovgiveren tilpasset aksjeloven så vel som allmennaksjeloven til de krav som følger av direktivet. Både aksjeloven og allmennaksjeloven, da særlig reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser, antas i dag å tilfredsstille de krav som følger av direktivet, jf. NOU 1992:29 s. 195 flg., Ot.prp. nr. 36 (1993-94) s. 26-28 og s. 128 flg., Ot.prp. nr. 4 (1995-96) s. 6, NOU 1996: 3 s. 82 flg., Ot.prp. nr. 23 (1996-97) s. 112 flg.

lovgivningen skal fastsettes en ordning som gir tilstrekkelig vern av interessene til kreditorene i de fusjonerende selskapene.¹³ Den nasjonale lovgivningen skal minst fastsette at kreditorene skal ha rett til tilstrekkelig sikkerhet når den økonomiske situasjonen i de fusjonerende selskapene nødvendiggjør slikt vern dersom det allerede ikke foreligger slik sikkerhet. Formålet med kravet til sikkerhet er at den nasjonale lovgivningen skal beskytte kreditorer mot å lide tap som følge av fusjonen, jf. fortalen i direktivet.

Før direktivet regulerte reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i aksjeloven 1976 kun rettsstillingen til kreditorene i det overdragende selskapet slik den ble vedtatt i sin opprinnelige form. Begrunnelsen var blant annet at fusjonen innebærer et debitorskifte for kreditorene i det overdragende selskapet. For kreditorene i det overtakende selskapet innebærer fusjon ikke et debitorskifte. Kreditorinteressene i det overtakende selskapet ble ansett tilstrekkelig beskyttet av kravet til egenkapitaldekning for aksjekapitalforhøyelsen i det overdragende selskapet.¹⁴ Behovet for å gi kreditorene i det overtakende selskapet krav på betaling eller sikkerhet ble derfor ikke ansett å foreligge. En regel som kun innebar kreditorvern ovenfor kreditorene i det overdragende selskapet ble imidlertid ikke ansett å oppfylle direktivets krav. Kreditorinteressene kan være underordnet i vurderingen av hvilket selskap som blir det overdragende og overtakende i fusjonen og det kan ofte avhenge av avgiftsmessige eller skattemessige årsaker. For kreditorene vil det da være tilfeldig om de kan fremme krav om betaling eller sikkerhet før gjennomføring av fusjonen. Direktivet åpner riktignok i artikkel 13 nr. 3 for ulikt vern av kreditorer i det overdragende og overtakende selskapet. Adgangen til å forskjellbehandle kreditorene innebærer likevel ingen unntak fra kravet om tilstrekkelig vern av kreditorene i alle de deltakende selskapene i fusjonen.¹⁵ Utover utvidelsen av regelen til å verne kreditorene i alle de deltakende selskapene kan direktivet ikke sies å ha vært av særlig betydning for de norske reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.

---

¹³ Tilsvarende Ot.prp. nr. 19 (1974-75) s. 202.

¹⁴ Ot.ptp. nr. 36 (1993-94) s. 239.

¹⁵ Muligheten til å gi ulikt vern for kreditorene i det overtakende og overdragende selskapet har lovgiveren verken benyttet seg av i aksjeloven eller allmennaksjeloven.

2.3 Formål og hensyn bak reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon av aksjeselskaper

Ved innføringen av et eget fusjonskapittel i aksjeloven 1976 og de tilpasninger som er gjort som følge av EUs selskapsrettsdirektiver har lovgiveren de senere årene i større utstrekning inntatt regler som bygger på kontinuitetsprinsippet ved fusjon av aksjeselskaper. Kontinuitetsprinsippet er definert som *”en felles betegnelse for en rekke regler som forutsetter at det overtakende foretaket trer inn i det overdragende foretakets rettsforhold”* og kommer særlig til uttrykk i aksjeloven § 13-2 første ledd og § 13-16 første ledd nr. 3.¹⁶ Det er ofte en sentral forutsetning for å fusjonere at det overtakende selskapet kan bygge på det overdragende selskapets eksisterende avtaler. På samme måte kan det være av betydning for det overdragende selskapet ved en fusjon at virksomheten, i motsetning til oppløsning, fortsettes som ledd i en større juridisk enhet.¹⁷ En naturlig forutsetning for at et aksjeselskap skal kunne tre inn i et annet aksjeselskaps eksisterende avtaleforhold er å ha regler som åpner for fornuftige virksomhetssammenslåinger. Det er særlig to hensyn som er av sentral betydning; hensynet til en effektiv gjennomføring av fusjonen og teknisk håndterbare regler som fremmer effektiviteten i fusjonsprosessen. På den annen side er det naturlig å gjøre visse begrensninger i den adgang selskapene har til å tre inn i andre selskapers eksisterende avtaleforhold på en effektiv måte. Behovet for å ha regler som beskytter kreditorinteresser kan sies å være minst like vesentlige som at selskapenes har adgang til å tre inn i andre selskapers eksisterende avtaleforhold. Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser er en sentral del av denne beskyttelsen.¹⁸ Reglene medfører at adgangen til å gjennomføre fusjonen i en viss utstrekning avhenger av kreditorene i selskapet. Selv om selskapet ikke trenger å innhente uttrykkelig samtykke må forholdet til kreditorene være i orden før fusjonen kan gjennomføres.

Bakgrunnen for reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon er systemet i aksjeloven med bundet aksjekapital. Selskapene har en vedtektsbestemt aksjekapital, jf. asl. § 2-2 første ledd nr 4, jf. § 3-1 som er registrert i Foretaksregistret, jf. forutsetningsvis asl. § 2-18 annet ledd. Kreditorene skal ved inngåelse av avtaler med selskapet kunne innrette seg i

---

¹⁶ Se Giertsen fra nederst på s. 27 flg. med videre henvisninger.

¹⁷ Tilsvarende i Ot.prp. nr. 19 (1975-76) s. 201.

¹⁸ Andre typer vern av kreditorenes dekningsutsikter som blant annet følger av begrensninger i aksjelovens fusjonsbegrep og forbudet mot å tegne aksjer i underkurs blir ikke behandlet. Se Giertsen s. 59 flg. for en detaljert fremstilling av dette.

tillit til denne registrerte aksjekapitalen. En fusjon innebærer at denne vedtektsbestemte aksjekapitalen overføres til et annet selskap. For å ivareta hensynet til kreditorenes dekningsutsikter gir aksjeloven derfor kreditorene anledning til å kreve betaling eller sikkerhetsstillelse før fusjonen kan gjennomføres.

Det er reglene om kapitalnedsettelse som har tjent som mønster for utviklingen av reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Behovet for å verne kreditorenes dekningsmuligheter kommer klart frem når selskapet beslutter å sette ned aksjekapitalen ettersom en kapitalnedsettelse alltid innebærer en reduksjon av aksjekapitalen. Tilsvarende ved fisjon vil behovet for å verne kreditorenes dekningsutsikter være klart ettersom selskapets aktiva og passiva deles på to eller flere selskaper. Solidaransvaret ved fisjon som følge av aksjeloven § 14-11 reduserer likevel behovet for vern av kreditorenes dekningsutsikter i en viss utstrekning. Behovet for kreditorvern er i utgangspunktet minst synlig ved en fusjon. Når det overdragende selskapet overfører rettigheter og eiendeler til det overtakende selskapet vil dekningsobjektene i utgangspunktet være i behold i det overtakende selskapet. Fusjonen i seg selv kan da normalt ikke sies å ha betydning for kreditorenes dekningsmuligheter i selskapet. De underliggende forholdene kan imidlertid tilsi et klart behov for å verne kreditorenes dekningsutsikter også ved en fusjon. Selskapet kan for eksempel beslutte å fusjonere med et mindre solid selskap slik at selskapets fremtidige dekningsutsikter i realiteten kan forringes. Videre vil det forhold at kreditorene må forholde seg til nye kontraktsparter tilsi et behov for å gi kreditorene også i de fusjonerende selskapene anledning til å fremme innsigelser på grunnlag av kreditorvarsel. Selv om fusjonen for kreditorene i det overtakende selskapet ikke dreier seg om endring av kontraktspart kan det som nevnt være tilfeldig hvilke selskap som skal være det overdragende selskapet eller det overtakende selskapet. Lovgiveren har derfor gitt kreditorene både ved fusjon, fisjon og kapitalnedsettelse de samme rettighetene på grunnlag av kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.¹⁹

---

¹⁹ I hvilken grad det blir fremmet innsigelser på grunnlag av reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fusjon og en rettspolitisk vurdering av reglene faller utenfor oppgavens tema slik at det ikke blir behandlet i den videre fremstillingen.

3 SAKSBEHANDLINGEN

3.1 Melding av fusjonsbeslutningene til Foretaksregisteret

Det følger av aksjeloven § 13-13 at

”Senest en måned etter at fusjonsplanen er godkjent av generalforsamlingene, og eventuelt av styret, i alle de selskapene som deltar i fusjonen, skal beslutningene meldes til Foretaksregisteret. Oversittes fristen, bortfaller beslutningen.”

Melding av fusjonsbeslutningen til Foretaksregisteret er starten på den prosessen selskapene må gjennom for å sette i kraft beslutningen og danner grunnlaget for kreditorvarselet. Etter ordlyden må meldingen komme senest innen en måned etter at generalforsamlingene i alle de deltakende selskaper i fusjonen har godkjent fusjonsplanene.²⁰ Formuleringen ”etter at fusjonsplanen er godkjent av generalforsamlingene, og eventuelt av styret, i alle de selskapene som deltar i fusjonen” tilsier at fristens utgangspunkt er det tidspunktet alle de nødvendige beslutningene foreligger. At fristens utgangspunkt utløses fra siste beslutning om godkjenning følger også implisitt av forarbeidene som krever at meldingen først gis når alle de nødvendige beslutninger foreligger.²¹ Ut i fra bestemmelsen kan godkjenning i det overdragende selskapet foreligge både før, samtidig og etter godkjenning i det overtakende selskapet. Ordlyden er ikke klar på om fristen avbrytes på det tidspunktet meldingen er avsendt fra selskapet, da meldingen er kommet frem til Foretaksregisteret, ved journalføringen i Foretaksregisteret eller registreringen i Foretaksregisteret. En naturlig forståelse av ”meldes” tilsier imidlertid at fristen avbrytes på det tidspunktet meldingen er kommet frem til Foretaksregisteret. Fristberegningsreglene følger av akseloven § 18-4 annet og tredje ledd. Oversittes fristen på en måned faller beslutningen om fusjon bort, jf. asl. § 13-13 annet punktum.

---

²⁰ For kapitalnedsettelse er fristen for å melde beslutningen derimot to måneder, jf. asl. 12-4 første punktum.

²¹ Se Ot.prp. nr. 36 (1993-94) kap. 14 s. 239, NOU 1996: 3 del III pkt. 13. 10. 2 s. 176 og Ot.prp. nr. 23 (1996-97) pkt. 15 kap. 13 s. 170.

3.2 Kreditorvarselet

Det følger av aksjeloven § 13-14 at

”(1) Foretaksregisteret skal kunngjøre beslutningene om fusjon og varsle selskapenes kreditorer om at innsigelse mot fusjonen må meldes til selskapet innen to måneder fra kunngjøring i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.

(2) Kunngjøringen skal rykkes inn i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon og to ganger med minst en ukes mellomrom i en avis som er alminnelig lest på selskapets forretningssted. Kunngjøringen i avisen kan gjengis i kortform med henvisning til den elektroniske kunngjøringen.”

Loven bestemmer at det er Foretaksregisteret og ikke selskapene selv som skal varsle selskapenes kreditorer. Med selskapenes kreditorer skal forstås kreditorene både i det overdragende og overtakende selskapet. Bestemmelsen angir ikke direkte tidspunktet for når Foretaksregisteret skal kunngjøre beslutningen og varsle selskapenes kreditorer. For kapitalnedsettelse følger det av asl. § 12-6 nr 1 at ”Foretaksregisteret skal, så snart beslutning om kapitalnedsettelse er registrert, kunngjøre og varsle selskapets kreditorer”. Formuleringen ”så snart” tilsier at beslutningen må kunngjøres uten ugrunnet opphold. Begrunnelsen for den korte fristen er hensynet til en effektiv gjennomføring av kapitalnedsettelse samt hensynet til å avklare beslutningen ovenfor selskapets medkontrahenter. Effektivitetshensynet og avklaringshensynet gjør seg minst like mye gjeldende ved en fusjon ettersom det her kan være opp til flere selskaper og kreditorer involvert. Foretaksregisteret må således kunngjøre fusjonsbeslutningen ”så snart” den er kontrollert og registrert.²² Varselet skal gis ved offentlig kunngjøring uavhengig av om selskapene har kjente kreditorer. Den offentlige kunngjøringen må inn i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon samt inn i en avis som er ”alminnelig lest på selskapets forretningssted” to ganger med minst en ukes mellomrom, jf. asl. § 13-14 annet ledd første punktum. Med ”selskapets forretningssted” menes selskapets vedtektsbestemte forretningskommune.²³ Kunngjøringen i avisen kan gjengis ved en henvisning til den elektroniske kunngjøringen, jf. asl. § 13-14 annet ledd annet punktum.

---

²² Tilsvarende Mads Henry Andenæs, *Aksjeselskaper og Allmennaksjeselskaper*, 2. Utgave (Oslo 2006), s. 597 kapittel 42. 7. 2 hvor det uttales at beslutningen må kunngjøres først etter at meldingen er kontrollert og registrert. Som begrunnelse vises det til asl. § 12-6 nr. 1 samt lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak (foretaksregisterloven) § 6-1 sammenhold med §§ 5-1 og 5-2.

²³ Tilsvarende Giertsen s. 279.

Etter at Foretaksregisteret har kunngjort fusjonsbeslutningen og varslet kreditorene har kreditorene en frist på to måneder til å fremme innsigelser mot fusjonen. Innsigelsen mot fusjonen må ”meldes” til ”selskapet” slik at innsigelser som er fremmet til Foretaksregisteret ikke er tilstrekkelig for å avbryte fristen. Utgangspunktet for kreditorenes frist til å fremme innsigelser til selskapet er kunngjøringen i Foretaksregisterets elektroniske kunngjøringspublikasjon. Det følger ingen uttrykkelig fristregel for kreditorinnsigelser etter aksjeloven § 13-15 annet ledd første punktum for ”omtvistet eller ikke forfalt” fordring. Ut i fra oppbygningen av bestemmelsene og systemet i aksjeloven gjelder fristregelen i aksjeloven § 13-15 første ledd imidlertid tilsvarende for innsigelser etter aksjeloven § 13-15 annet ledd første punktum. Lovgiver har ikke ment å gi kreditor med ”omtvistet eller ikke forfalt” fordring bedre vern enn en kreditor med ”uomtvistet og forfalt” fordring. Det kan være uklart om innsigelsen må være sendt, kommet frem eller kommet til selskapets kunnskap for å avbryte fristen. Tilsvarende som ved fristen etter aksjeloven § 13-13 tilsier en naturlig forståelse av ”meldes” etter aksjeloven § 13-14 første ledd at innsigelsen må være kommet frem til selskapet innen to måneder for å avbryte fristen.²⁴

Når kreditorinnsigelsesfristen er utløpt mister kreditorene retten til å fremme innsigelser mot gjennomføringen av fusjonen etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.²⁵ At retten til å fremme innsigelser går tapt ved fristens utløpt følger implisitt av aksjeloven § 13-14 første ledd sammenholdt med aksjeloven § 13-16 første ledd som regulerer ikrafttredelse av fusjonen. Om kreditorene bevisst har unnlatt å reise innsigelser eller om kreditorene ved en feil har oversett fristen er uten betydning etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Reglene åpner ikke for subjektive vurderinger og kreditorinnsigelsesfristen er absolutt. At fristen oversettes medfører imidlertid ingen bortfall av fordringen. Selskapet har heller ikke adgang til å innkalle kreditorene ved preklusivt proklama i forbindelse med fusjonen.²⁶

---

²⁴ Tilsvarende Giertsen s. 281.

²⁵ Kreditorene kan etter omstendighetene ha adgang til å fremme innsigelser mot gjennomføring av fusjonen på grunnlag av en avtale om at selskapet ikke kan gjennomføre en fusjon, bristende forutsetninger, antasert mislighold eller andre regler. Problemstillinger knyttet til andre typer kreditorinnsigelser enn de som følger av aksjelovens § 13-15 vil normalt bero på en tolkning av avtalen mellom selskapene og dets kreditorer.

²⁶ Tilsvarende blant annet Aarbakke mfl. s. 764.

3.3 Hvordan kreditorinnsigelser skal løses

Det følger av aksjeloven § 13-15 annet ledd annet punktum at

”Tingretten avgjør tvist om det foreligger en fordring og om sikkerheten er betryggende”.

Det at ”tingretten” avgjør eventuelle tvister mellom selskapet og kreditorene, eventuelt de påståtte kreditorene, innebærer at verken selskapet eller kreditorene kan forlange at Foretaksregisteret tar stilling til en eventuell tvist. Aksjeloven forutsetter at Foretaksregisterets rolle kun er begrenset til en formell prøvelse av om forholdene til kreditorene er ordnet opp, jf. asl. § 12-6 nr. 3 om kapitalnedsettelse som må antas å gjelde tilsvarende ved fusjon. Loven krever en ”tvist” mellom selskapet og kreditorene. Tvisten kan dreie seg om det foreligger en fordring og om sikkerheten er betryggende.²⁷ Bestemmelsen løser imidlertid ikke spørsmålet om når det foreligger en ”tvist”. Tvistelovens regler om adgangen til å bringe en tvist inn for domstolene må her være avgjørende. Tvisteloven § 1-3 annet ledd stiller krav om rettslig interesse. For fastsettelsessøksmål innebærer dette et krav om *reell rettsuvisshet*.²⁸ At selskapet ikke aksepterer et krav om betaling eller sikkerhetsstillelse må anses tilstrekkelig. Spørsmålet er om selskapet så vel som kreditorene har adgang til å bringe saken inn for domstolene. Etter ordlyden er det tilstrekkelig at det foreligger en ”tvist”. Ettersom bestemmelsen ikke regulerer spørsmålet tilsier en naturlig forståelse at selskapet så vel som kreditorene har adgang til å bringe saken inn for tingrettens avgjørelse. Den som krever tingrettens avgjørelse må selv bringe saken inn for rettens avgjørelse.²⁹ I praksis vil selskapet imidlertid neppe ha et behov for å bringe saken inn for tingrettens avgjørelse. Dersom selskapet er uenig i innsigelsen som er fremmet har kreditorene to uker til å bringe saken inn for tingrettens avgjørelse fra det tidspunktet innsigelsen er fremsatt, jf. asl. § 13-15 fjerde ledd. Selskapet vil da normalt vente for å se om kreditorene innen den korte fristen på to uker faktisk bringer saken inn for tingrettens avgjørelse. Utgangspunktet for fristen på to uker må ut i fra formuleringen ”meldes til selskapet” være det tidspunktet innsigelsen er kommet frem til selskapet, jf. asl. § 13-15 fjerde ledd. Det er ikke av betydning for fristberegningen at selskapet forholdet seg passiv til

---

²⁷ Dersom tingretten kommer frem til at vilkåret ”klart” i relasjon til om det foreligger en fordring ikke er oppfylt vil det ved en eventuell vurdering av sikkerhetsstillelsen være naturlig at tingretten tar stilling til fordringens størrelse for å avgjøre om sikkerheten er betryggende. Tingrettens vurdering av fordringens størrelse gjelder imidlertid kun i relasjon til sikkerhetsstillelsen og innebærer ingen rettskraftig avgjørelse av fordringen og dens omfang for øvrig, jf. kapittel 3. 4 nedenfor og Hugo P. Matre, kommentarer til lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) § 12-6 note 2019 i www.rechtsdata.no med videre henvisninger til NOU 1996: 3 del III pkt. 13. 6. 2 s. 158, Ot.prp. nr. 36 (1993-94) kap. 13 s. 231 og NOU 1992: 29 del II pkt. 8. 3 s. 137.

²⁸ Se Sigurd Holter Torp, kommentarer til lov 17. juni 2005 nr. 90 om meklings og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) § 1-3 annet ledd note 23 i www.rechtsdata.no, sist hovedrevidert 1. september 2010.

²⁹ Tilsvarende Andenæs s. 575 for aksjeloven. § 12-6 om kapitalnedsettelse.

innsigelsen eller gir uklare svar på kravet om betaling eller sikkerhetsstillelse. Fristen er absolutt slik at den eneste måten kreditorene kan avbryte fristen på er å bringe saken inn for tingrettens avgjørelse innen to uker fra det tidspunktet innsigelsen er meldt til selskapet.

3.4 Tingrettens kompetanse under saksbehandlingen

Det følger av aksjeloven § 13-15 tredje ledd at

”Retten kan forkaste krav om sikkerhet etter annet ledd når det er klart at det ikke foreligger noen fordring eller at fusjonen ikke vil forringe kreditors mulighet til å få dekket fordringen.”

Aksjeloven § 13-15 tredje ledd gir tingretten kompetanse til å forkaste kravet om sikkerhetsstillelse i to tilfeller. Avgjørelsene gjelder kun i relasjon til sikkerhetsstillelsen og innebærer ingen rettskraftig avgjørelse av fordringen eller dens omfang.³⁰ For det første kan retten forkaste krav om sikkerhetsstillelse dersom det er ”klart” at det ikke foreligger noen fordring. Vilkåret ”klart” refererer seg til sannsynligheten for at det ikke foreligger noen fordring. En naturlig språklig forståelse av ”klart” tilsier at det ikke foreligger noe tvil. Dersom ”klart” forstås på ordet vil enhver tvil om at det foreligger en fordring gi kreditorene krav på sikkerhetsstillelse. Bevismessig vil vilkåret ”klart” tatt på ordet kreve minimalt fra kreditorene. Forarbeidene legger til grunn en noe lavere terskel slik at tingretten kan forkaste krav om sikkerhetsstillelse dersom det er *markert sannsynlighetsovervekt* for at det ikke foreligger en fordring.³¹ Sett i lys av ordlyden ”klart” må markert sannsynlighetsovervekt imidlertid forstås strengt slik tingretten kun kan forkaste krav om sikkerhet dersom det minst foreligger markert sannsynlighetsovervekt for at det ikke eksisterer en fordring. Enhver rimelig tvil om fordringens eksistens må her komme kreditorene til gode.

For det andre kan retten forkaste krav om sikkerhetsstillelse dersom ”fusjonen ikke vil forringe kreditors mulighet til å få dekket fordringen”. Vilkåret ”klart” gjelder også tilsvarende ved forringelse av dekningsmulighetene. Tingretten kan således forkaste kravet om sikkerhetsstillelse dersom det minst foreligger markert sannsynlighetsovervekt for at fusjonen ikke vil forringe kreditorenes mulighet til å få dekket fordringen. Bestemmelsen

---

³⁰ Se tilsvarende Hugo P. Matre, kommentarer til lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) § 12-6 note 2019 i www.rechtsdata.no med videre henvisninger til NOU 1996: 3 del III pkt. 13. 6. 2 s. 158, Ot.prp. nr. 36 (1993-94) kap. 13 s. 231 og NOU 1992: 29 del II pkt. 8. 3 s. 137.

³¹ Se uttalelser i NOU 1996: 3 s. 177.

sikter ikke til et solvensspørsmål men til likviditeten i selskapet. Ut i fra formuleringen ”fusjonen ikke vil forringe kreditors mulighet til å få dekket fordringen” kan imidlertid det nærmere kravet til likviditeten i selskapet være uklart. Etter sin ordlyd synes formuleringen ”fusjonen ikke vil forringe” å tilsi at enhver forringelse av selskapets likviditet medfører en forringelse av kreditorenes dekningsmulighet i selskapet. Rent teoretisk kan en støtte en slik tolkning ettersom en reduksjon i likviditeten medfører en økt mulighet for ikke å få dekket fordringen. Bestemmelsen i sin helhet, ”fusjonen ikke vil forringe” i lys av ”kreditors mulighet til å få dekket fordringen”, tilsier likevel å se hen til om kreditorenes mulighet til å få dekket fordringen blir forringet. Det avgjørende må være dekningsmulighetene i debitorselskapet før fusjonen sammenlignet med dekningsmulighetene etter fusjonen.³² En slik tolkning samsvarer for det første bedre med formålet bak reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser som er ment å sikre at kreditorenes dekningsmuligheter som følge av fusjonen ikke blir forringet. Dersom selskapets likviditet forringes uten at kreditorenes dekningsmuligheter blir forringet foreligger neppe behovet for å gi kreditorene beskyttelse. For det andre kan det å knytte lovteksten til forringelse av likviditeten i seg selv utelukkes ut i fra systemet i aksjeloven ettersom likviditeten i seg selv verken i det overdragende eller overtakende selskapet blir forringet som følge av fusjonen. Det er derfor klart at regelen tar sikte på forringelsen av kreditorenes mulighet til å få dekket fordringen. Videre inneholder reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved fisjon og kapitalnedsettelse tilsvarende regel, jf. asl. § 14-7 som viser til aksjeloven § 13-15 tredje ledd og aksjeloven § 12-6 annet ledd fjerde punktum. Dersom lovgiveren hadde ment å legge avgjørende vekt på forringelse av likviditeten i seg selv ville bestemmelsen mistet sin hensikt ved fisjon og kapitalnedsettelse ettersom enhver fisjon og kapitalnedsettelse innebærer en reduksjon av likviditeten i selskapet. Det avgjørende er således om gjennomføringen av fusjonen innebærer en forringelse av kreditorenes mulighet til å få dekket fordringen. I tillegg kan tingretten forkaste krav om sikkerhetsstillelse dersom fordringen fra før er ”betryggende sikret”, jf. asl. § 13-15 annet ledd første punktum. Aksjeloven § 13-15 tredje ledd gjelder i tillegg til aksjeloven § 13-15 annet ledd annet punktum. Slik aksjeloven § 13-15 er bygget opp kan tingretten forkaste krav som sikkerhetsstillelse på grunnlag av aksjeloven § 13-15 tredje ledd selv om det ikke er stilt betryggende sikkerhet etter aksjeloven § 13-15 annet ledd. Hva som ligger i betryggende sikkerhet behandles i kapittel 5.2.

---

³² Tilsvarende Giertsen s. 286.

4 DE MATERIELLE SIDENE AV REGLENE OM KREDITORVARSEL OG KREDITORINNSIGELSER VED FUSJON

4.1 Hvem skal anses som ”kreditor” etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser

Formuleringen ”selskapenes kreditorer” i aksjeloven § 13-14 første ledd presiserer at det kun er kreditorer som har krav på varsel om fusjonsbeslutningen. Videre følger det av aksjeloven § 13-15 første og annet ledd samt aksjeloven § 13-16 første ledd første punktum at det kun er ”kreditorer” som kan fremme innsigelser før gjennomføring av fusjonen. Reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i aksjeloven verner ikke andre medkontrahtenters rettsstilling. Det er dermed en nødvendig betingelse å være ”kreditor” etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser for å kunne fremme krav om betaling eller sikkerhetsstillelse før selskapenes gjennomføring av fusjonen.

Bestemmelsene regulerer imidlertid ikke det nærmere innholdet av vilkåret ”kreditor”. En naturlig forståelse av ordlyden ”kreditor” er en som har krav på en ytelse. Den som har plikt til å yte kalles debitor. I utgangspunktet omfatter ”kreditor” både den som har krav på en pengeytelse og andre ytelser. I obligasjonsretten betegnes andre ytelser enn pengeytelser som realytelser. Debitor for en pengeytelse er prinsipielt pliktig til å betale et pengebeløp. En realytelse bygger derimot på en negativ definisjon. Slik Hagstrøm formulerer det har debitor for en realytelse ”forpliktelse som prinsipielt går ut på å prestere annet enn penger, men som har økonomisk verdi”.³³ Eksempler på realytelser er det å levere en gjenstand, å stille et lokal eller en bolig til disposisjon, utføre en tjeneste eller en unnlattelse. For alle typer krav er imidlertid det avgjørende at det foreligger et rettslig grunnlag for kravet enten i form av en lov, avtale eller andre regler. Det er først etter at det foreligger et rettslig grunnlag at den ene parten kan anse seg som kreditor for et krav hos medkontrahtenten. Begrunnelsen er at debitor verken kan dømmes til å yte eller eventuelt betale erstatning for manglende ytelse dersom det ikke foreligger et rettslig grunnlag for et krav. Ettersom et krav ikke kan etterkommes ved

---

³³ Se Viggo Hagstrøm, *Obligasjonsrett*, 2. utgave (Oslo 2011) kapittel 1. 2 s. 26.

hjelp av rettsapparatet når et eventuelt mislighold foreligger kan det etter alminnelige obligasjonsrettslige regler heller ikke sies å foreligge et kreditorforhold.³⁴

Selv om det rettslige innholdet av ”kreditor” isolert omfatter krav på realytelser i tillegg til pengeytelser må spørsmålet avgjøres konkret. Kreditorbegrepet er aktuelt i forskjellige rettsområder hvor det nærmere rettslige innholdet av begrepet varierer. På bakgrunn av de øvrige rettskildene kan ”kreditor” både tolkes videre eller snevrere enn det kreditorbegrepet isolert synes å omfatte.

4.2 Gjelder vilkåret ”kreditor” kun pengekreditorer

Det er klart at vilkåret ”kreditor” i aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser omfatter enhver fysisk og juridisk person med pengekrav.³⁵ Det første overordnede spørsmålet er om andre enn pengekreditorer skal anses å stå i en kreditorposisjon etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser i aksjeloven. Utgangspunktet i vurderingen av om vilkåret ”kreditor” i aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser omfatter andre enn pengekreditorer er lovtteksten. Som nevnt omfatter en naturlig forståelse av vilkåret ”kreditor” enhver fysisk og juridisk person som har et rettslig krav på en ytelse. En slik tolkning er også det klare utgangspunktet i norsk rett for forståelsen av kreditorbegrepet generelt. Dersom kreditorbegrepet ikke skal omfatte krav på andre ytelser enn penger vil bestemmelsen således gis et snevrere virkeområde. Spørsmålet er om det er tilstrekkelig rettskildemessig grunnlag for en innskrenkende tolkning av vilkåret ”kreditor” i aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.

Det vil være naturlig å starte med en tolkning av vilkåret ”kreditor” ut i fra konteksten i lovtteksten. Det følger av aksjeloven § 13-15 første ledd at ”gjør en kreditor ...innsigelse, ...kan fusjonen ikke gjennomføres før fordringen er betalt”. Ordlyden ”før fordring er betalt”

---

³⁴ Tilsvarende Hagstrøm s. 25.

³⁵ Se blant annet NOU 1992: 29 kapittel 8 punkt 8. 1 s. 133 som implisitt legger til grunn tilvarende.

kan synes å forutsette at bestemmelsen kun gjelder ovenfor pengekreditor.³⁶ Betegnelser som *levering* eller *oppfyllelse* vil være mer presis for innfrielse av ulike realytelser som krav på en gjenstand eller tjeneste. Særlig i en lovtekst synes det lite sannsynlig at lovgiver taler om en *betaling* i relasjon til oppfyllelse av en realytelse.³⁷ Videre følger det av aksjeloven § 13-15 annet ledd at ”kreditor ...kan kreve betryggende sikkerhet” under visse vilkår. Selv om det kan være rettslig adgang til å kreve oppfyllelse av en realytelse sikret vil sikkerhetsstillelse normalt knyttes til en pengeytelse. Det kan for eksempel stilles sikkerhet for oppfyllelse av en forskuddsbetalt gjenstand. Sikkerheten vil da normalt gjelde i forhold til et eventuelt erstatningskrav dersom oppfyllelsen av gjenstanden misligholdes. Formuleringen ”sikkerhetsstillelse” sammenholdt med ”betaling” i nr 1 taler for at loven er formulert med sikte på pengekreditorer.

Spørsmålet er imidlertid om lovgiveren ved formuleringene i lovteksten har hatt den hensikt å begrense vilkåret ”kreditor” mot andre enn pengekreditorer. Dersom det har vært lovgiverens hensikt å utelukke andre enn pengekreditorer kan formuleringene i lovteksten tillegges vesentlig høyere vekt i den nærmere avgrensningen av innholdet i lovens kreditorbegrep. I forarbeidene fremkommer det ingen direkte uttalelser knyttet til spørsmålet om formuleringen ”før fordring er betalt” eller ”kan kreve betryggende sikkerhet” er resultatet av et bevisst valg. Det fremkommer imidlertid andre uttalelser i forarbeidene som ”lovens kreditorbegrep er noe uklart, men omfatter trolig bare personer med ensidige pengekrav mot selskapet”³⁸. Videre fremkommer det i aksjelovrevisjonens utredning i relasjon til kreditorbegrepet at verken EF-direktivet eller aksjeloven inneholder bestemmelser som regulerer rettstillingen til andre enn pengekreditorer.³⁹ Selv om uttalelsen umiddelbart trekker i retning av å utelukke andre enn pengekreditorer, særlig lest i lys av formuleringene i lovteksten, må den nærmere rettskildemessige betydningen av uttalelsene likevel avgjøres konkret. For det første svekkes betydningen av de ovennevnte uttalelsene av den manglende begrunnelsen for å utelukke andre enn pengekreditorer. Dersom andre enn pengekreditorer skal utelukkes til tross for ordlyden ”kreditor” er det rimelig å forvente en viss begrunnelse. Når slik begrunnelse mangler viser uttalelsene at de nærmere konsekvensene for å utelukke andre enn

---

³⁶ Se Giertsen s. 281 som påpeker at formuleringen ”betalt” i asl. 13-15 første ledd kan synes å trekke i den retning at bestemmelsen kun tar sikte på pengekrav uten å legge avgjørende vekt på det.

³⁷ Se blant annet lov 13. mai 1988 om kjøp (kjøpsloven) §§ 9 og 10 flg.

³⁸ NOU 1992: 29 kapittel 8 punkt 8. 1 s. 133. Forarbeidsuttalelsene er knyttet til reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser ved kapitalnedsettelse men med tilsvarende betydning for kreditorbegrepet ved fusjon.

³⁹ NOU 1992:29 s.197.

pengekreditorer ikke er vurdert og tatt stilling til. For det andre svekkes forarbeidsuttalelsenes betydning av de vage formuleringene som viser at rettstilstanden i relasjon til den nærmere avgrensningen av vilkåret ikke er helt klar. Uttalelsene er trolig et resultat av den tradisjonelle forståelsen som kommer til uttrykk i aksjeloven 1976 hvor det uttales at det ”for pengekrav som er forfalt er det etter departementet mening grunn til å fastholde utkastet i aksjelovinnstillingen” og ”for forfalte krav er ...betaling den adekvate løsning”.⁴⁰ Lovteksten og forarbeidene må likevel samlet anses å tale i retning av at vilkåret ”kreditor” kun omfatter pengekreditorer selv om det ikke gir en klar løsning på spørsmålet.

I rettspraksis har spørsmålet om vilkåret ”kreditor” kun gjelder pengekreditorer ikke kommet på spissen. Hva som nærmere ligger i vilkåret kreditor følger heller ikke av EUs tredje selskapsdirektiv. Direktivet fastslår at medlemslandene må ha regler som ivaretar kreditorenes interesser men synes å overlate den nærmere tolkingen av kreditorbegrepet til nasjonale lovgivningen.⁴¹ I juridisk litteratur har ulike forfattere gitt uttrykk for ulike syn i relasjon til spørsmålet om vilkåret ”kreditor” i aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser kun gjelder pengekreditorer. Aarbakke mfl. begrenser vilkåret til å gjelde de med ensidige aktuelle pengekrav uten å gi en nærmere begrunnelse.⁴² Det er ikke klart hva som er bakgrunnen for Aarbakke mfl. sitt syn. En mulig forklaring kan være en konsekvens av uttalelsen i forarbeidene og formuleringene i bestemmelsene. Andenæs viser til Aarbakke mfl. og uttaler at kreditorbegrepet tradisjonelt har vært ansett begrenset til pengekrav, men konkluderer med støtte i Giertsen at kreditorbegrepet etter omstendighetene også bør omfatte andre enn de som har et pengekrav.⁴³ Giertsen uttaler at innholdet av kreditorbegrepet må avgjøres på bakgrunn av reelle hensyn, da særlig rimelighetsbetraktninger, slik at vilkåret etter omstendighetene også må omfatte andre enn pengekreditorer. Det avgjørende for Giertsen er om kreditorer med krav på annet enn penger har et reelt behov for å stå i en kreditorposisjon i en fusjonsprosess.⁴⁴

---

⁴⁰ Ot.prp.nr.19 (1974-1975) s. 202.

⁴¹ En slik overlattelse av det nærmere innholdet av vilkåret ”kreditor” kan være problematisk dersom medlemslandene legger til grunn en for snever tolkning av begrepet. I realiteten kan regelen da være uten innhold ettersom en for snever tolkning fratår store deler av kreditormassen det vernet medlemslandene er pliktig til å gi kreditorene. I relasjon til aksjeloven vil det imidlertid ikke være problematisk ettersom direktivene kun stiller krav til allmennaksjeloven.

⁴² Aarbakke mfl., *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, 2. utgave (Oslo 2004) s. 823.

⁴³ Andenæs s. 575.

⁴⁴ Giertsen s. 281.

Aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser har som formål å beskytte kreditorenes dekningsmuligheter i selskapet og på denne måten unngå å lide et tap som følge av fusjonen. En avgrensning av innholdet i lovens kreditorbegrep ut i fra om kreditorene reelt har et behov for kreditorposisjon slik Giertsen hevder vil derfor lettere kunne anses å være i samsvar med formålet bak reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Når det kan sies å foreligge et reelt behov kan imidlertid ikke avgjøres generelt. Det må foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle ut i fra om kreditorene har mulighet til å beskytte seg mot å lide tap som følge av fusjonen gjennom andre regler enn aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Faren for tap som følge av fusjonen kan for eksempel elimineres gjennom kontraktsrettslige regler om detensjonsretten. Kreditorer som er vernet av kontraktrettens regler kan holde sin ytelse tilbake inntil selskapet oppfyller sin ytelse. Kreditorene risikerer da ikke å lide noe tap som følge av gjennomføring av fusjonen. Når fusjonen kan gjennomføres uten at det foreligger en risiko for tap kan en tolkning av vilkåret ”kreditor” til tross for en innholdsmessig avgrensning mot andre enn pengekreditorer sies å være i samsvar med formålet bak reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.

Dersom kontraktsrettslige regler eller eventuelt andre regler derimot ikke verner kreditorene taler derimot lovens formål klart mot å utelukke andre enn pengekreditorer. For eksempel kan kreditorer for en forskuddsbetalt gjenstand som selskapet skal tilvirke ha behov for å stå i en kreditorposisjon før fusjonen kan gjennomføres ettersom kreditorene her har ytet sin del av forpliktelsen. Dersom vilkåret ”kreditor” begrenses til kun å gjelde pengekreditorer vil kreditorene for en forskuddsbetalt gjenstand verken kunne kreve oppfyllelse etter aksjeloven § 13-15 første ledd eller sikkerhet for oppfyllelse etter aksjeloven § 13-15 annet ledd. Det vil være urimelig at for eksempel en kreditor med et forfalt og uomtvistet krav på hundre tusen kroner etter omstendighetene kan stoppe hele gjennomføring av fusjonen, mens selskapet ikke trenger å forholde seg til den med for eksempel en avtale om tilvirkning av en forskuddsbetalt gjenstand for et betydelig høyere beløp før gjennomføring av fusjonen. Prinsippet om å behandle kreditorene likt uavhengig av ulike type krav taler klart mot å gi de med krav på annet enn penger dårligere vern enn de med krav på pengeytelser.

På den annen side vil den urimelighet som følger av å utelukke andre enn pengekreditorer reduseres ved at det for et eventuelt erstatningskrav som følge av mislighold av hovedkravet formentlig kan kreves sikkerhet.⁴⁵ Videre vil det være vanskelig å praktisere en regel hvor det avgjørende er om kreditor har et reelt behov for en kreditorposisjon. Både for selskapet og kreditorene åpner en regel basert på konkret vurdering i det enkelte tilfelle for stor usikkerhet som igjen vil resultere i flere tvister om hvem som kan fremme innsigelser i en fusjon. Hensynet til klarhet i reglene taler derfor mot å tolke kreditorvilkåret ut i fra om det reelt sett foreligger et behov for kreditorposisjon i det konkrete tilfellet. Argumentet om klarhet i reglene kan imidlertid ikke gis større vekt enn begrunnelsen rekker. Dersom det snus på utgangspunktet slik at kreditorer med krav på annet enn penger som hovedregel gis en kreditorposisjon etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser vil hensynet til klarhet i reglene ikke lenger være et moment for å utelukke andre enn pengekreditorer. De lege ferenda vil et slikt utgangspunkt både i større utstrekning være formålstjenlig og forhindre urimelig konsekvenser av regelen. De lege lata kan det imidlertid ut i fra det totale rettskildebildet ikke hevdes at også andre enn pengekreditorer som hovedregel står i en kreditorposisjon etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser, selv om de beste grunner samlet taler for det. Det er imidlertid mer usikkert om det de lege lata kan hevdes å foreligge tilstrekkelige holdepunkter for å legge til grunn at kreditorbegrepet etter omstendighetene også omfatter andre enn pengekreditorer. En formålsrettet tolkning og rimelighetsbetraktninger, da særlig prinsippet om å behandle kreditorer likt, taler likevel sterkt for å legge til grunn at andre enn pengekreditorer etter omstendighetene bør gis en kreditorposisjon dersom det foreligger et reelt behov for det. Høyesterett har i Rt. 1992 s. 966 i relasjon til tolkningen av kreditorbegrepet vist at det etter omstendighetene kan gis et utvidende virkeområde dersom særlige grunner taler for det. Trolig vil Høyesterett i dag også på bakgrunn av rimelighetsbetraktninger gitt en kreditor med et reelt behov for beskyttelse en kreditorposisjon etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.

---

⁴⁵ Aarbakke mfl., *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, 2. utgave (Oslo 2004). s. 823.

4.3 Avgrensning av vilkåret ”kreditor” for kreditorer i løpende avtaleforhold

Det er vanlig at selskaper har løpende avtaler, for eksempel leieavtaler eller låneavtaler. Det andre overordnede spørsmålet er i hvilken utstrekning medkontrahentene til selskapet med løpende avtaler skal anses å stå i en kreditorposisjon i forhold til reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Ut i fra formuleringen ”ikke forfalt fordring” i aksjeloven § 13-15 annet ledd kan det umiddelbart synes at fremtidige fordringer kan kreves sikret. En slik forståelse av lovteksten tar imidlertid ikke hensyn til det avgjørende skillet mellom ikke forfalte fordring og fremtidige fordring. Den nærmere grensen mellom har ikke betydning for krav om betaling etter aksjeloven § 13-15 første ledd ettersom bestemmelsen forutsetter at fordringen må være forfalt. Den nærmere grensen er aktuell for krav om sikkerhetsstillelse for ikke forfalte fordringer etter aksjeloven § 13-15 annet ledd.

4.3.1 Når må fordringen være oppstått

Det første som må klarlegges er tidspunktet for når fordringen senest må være oppstått for at medkontrahenten skal gis en kreditorposisjon etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser løser ikke spørsmålet direkte. I forarbeidene fremkommet det at det ”er imidlertid klart at bestemmelsen ikke omfatter fordringer som er oppstått etter registreringen”.⁴⁶ Formuleringen ”det er imidlertid *klart* at bestemmelsen ikke omfatter fordringer som er *oppstått* etter registreringen av den besluttede kapitalnedsettelsen”(mine kursivendringer) gir et tydelig skjæringstidspunkt. Dersom kravet er oppstått etter ”registreringen” kan fordringshaveren ikke sies å stå i en kreditorposisjon etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Med ”registreringen” sikter forarbeidsuttalelsen til registreringen av fusjonsbeslutningen i Foretaksregisteret. Giertsen uttaler at fordringen må være *oppstått* før kunngjøringen dersom kravshaveren skal få stilling som kreditor og kan umiddelbart synes å legge til grunn et annet skjæringstidspunkt.⁴⁷ Det følger av foretaksregisterloven § 6-1 at de innkomne opplysningene skal registreres straks de er kontrollert og funnet i orden. I praksis skjer kunngjøringen i Foretaksregisteret i Brønnøysunds elektroniske publikasjon straks

⁴⁶ Ot.prp. nr. 19 (1974-75) s. 68.

⁴⁷ Giertsen s. 280.

meldingen er registrert. Rettsvirkningene til kunngjøringen er knyttet til den elektroniske kunngjøringen i Brønnøysund som er en integrert del av Brønnøysundregistrens hjemmesider.⁴⁸ I realiteten er dermed tidspunktet for registrering og kunngjøring sammenfallende. Situasjonen kunne vært annerledes dersom rettsvirkningene til kunngjøringen var knyttet til publikasjonen i avisen etter aksjeloven § 13-14 annet ledd på grunn av tidsrommet fra registreringen frem til kunngjøringen ble publisert i avisen.

Det kan skyldes tilfeldigheter om fordringer er oppstått dagen før eller etter kunngjøringen. Det kan derfor stilles spørsmål om å gjøre unntak fra å anvende et absolutt skjæringstidspunkt. Bakgrunnen for reglene om kreditorvarsel er at kreditorene har innrettet seg etter selskapets vedtektsbestemte aksjekapital. Etter at Foretaksregisteret kunngjør selskapets beslutning om fusjon har kreditorene anledning til å innrette seg etter selskapets fremtidige situasjon. Behovet for kreditorvern etter kunngjøringen foreligger etter aksjelovens system dermed ikke. Selv om en slik absolutt skjæringspunkt kan tenkes i visse tilfeller å åpne for urimelige resultater for enkelte av selskapenes kreditorer tilsier hensynet til teknisk håndterbare regler å operere med klare frister. Kreditorer med fordring oppstått etter at Foretaksregisteret har kunngjort fusjonsbeslutningen kan således ikke anses å stå i en kreditorposisjon etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser.

4.3.2 Avgrensning av vilkåret "kreditor" mot fremtidig uopptjent fordring

Ut i fra gjennomgangen ovenfor anses fordringer som er oppstått etter kunngjøringen av fusjonsbeslutningen for å være fremtidige terminer slik at det ikke kan kreves sikkerhet. Spørsmålet er imidlertid når et krav skal anses for å være oppstått. I låneavtaler vil fordringen anses å være oppstått på det tidspunktet kreditor yter lånebeløpet. Normalt vil det ikke være tvil om når en fordring skal anses oppstått. For låneavtaler om penger oppstår fordringen på det tidspunktet kreditorer yter pengebeløpet til selskapet. Derimot kan saken stille seg annerledes i avtaleforhold hvor kreditorene så vel som selskapet skal yte sin forpliktelse terminvis. I forarbeidene uttales det noe forsiktig i relasjon til spørsmålet om å gi kreditorer i

---

⁴⁸ Se Øyvind Hole, kommentarer til foretaksregisterloven § 6-2 note 97 i www.rettsdata.no.

løpende avtaleforhold en kreditorposisjon etter aksjelovens regle rom kreditorvarsel og kreditorinnsigelser at ”avgrensingsproblemer her oppstår i forbindelse med løpende forpliktelser. Trolig bør det anses å være et utgangspunkt her at den annen part ikke kan regnes som kreditor for framtidige terminer, sml. Marthinussen s. 112 om den tilsvarende problemstilling ved kapitalnedsetting. Dette er antakelig en rimelig løsning bl.a. på bakgrunn av at avtalen vil kunne heves om betalingen uteblir”.⁴⁹

Begrunnelsen for å utelukke fremtidige terminer er at slike fordringer normalt kan anses å være uopptjente fremtidige fordringer. Dersom kravet ikke er opptjent vil det være rimelig å utelukke krav om sikkerhet for disse kreditorene. Som eksempel på uopptjente fremtidige fordring kan nevnes den ansatte som ikke kan kreve sikkerhet for fremtidig uopptjent lønn og utleieren som ikke kan kreve sikkerhet for fremtidig uopptjent leie.⁵⁰ For disse kreditorene trekker forarbeidene hensynet til hevingsadgangen frem som det sentrale momentet for å utelukke en kreditorposisjon. Den ansatte kan heve arbeidsavtalen og utleier kan heve leieavtalen dersom betaling fra selskapet uteblir. Så lenge hevingsadgang ikke er bortfalt vil behovet for å gi medkontrahenten i løpende avtaleforhold en kreditorposisjon for uopptjent fremtidig fordring umiddelbart neppe være synlig. Det kan imidlertid stilles spørsmål om hevingsadgangen i realiteten gir tilstrekkelig vern av kreditorene. Dersom selskapet for eksempel misligholder en leieavtale etter en fusjon kan oppsigelsen med etterfølgende utkastelse være en lang prosess. Kreditorene vil da ha interesse av en sikkerhetsstillelse for å kunne sikre fordringen. Det kan derfor hevdes at hevingsadgangen i realiteten ikke beskytter kreditorene i den grad forarbeidene synes å forutsette. En slik begrunnelse kan imidlertid neppe være tilstrekkelig til å gi selskapets medkontrahenter med løpende avtaler en kreditorposisjon ut i fra det foreliggende rettskildematerialet. Det må på bakgrunn av forarbeidene og da særlig hensynet til hevingsadgangen den bygger på legges det til grunn at kreditorbegrepet i utgangspunktet er avskjært i forhold til fremtidige uopptjente krav. Medkontrahenter kan derfor som den klare hovedregel ikke anses å stå i en kreditorposisjon etter reglene om kreditorvarsel for fremtidige uopptjente terminer.

---

⁴⁹ Ot.prp. nr. 19 (1974-75) s. 202 punkt 4. 14. 3.

⁵⁰ Se Andenæs s. 757.

4.3.3 *Unntak fra avgrensning av vilkåret "kreditor" mot fremtidig uopptjent fordring*

Det er ikke gitt at behovet for å verne medkontrahenten med en kreditorposisjon alltid er fraværende. Det kan oppstå tilfeller hvor medkontrahenten ikke har en hevingsadgang til tross for at fordringen gjelder fremtidige terminer. Hovedbegrunnelsen for å nekte medkontrahentene adgang til å kreve sikkerhet gjør seg da ikke gjeldende. Et eksempel fra rettspraksis hvor hevingsadgangen ikke ble ansett å verne kreditorinteressene tilstrekkelig er kjennelsen inntatt i Rt. 1992 s. 966. Spørsmålet var om en selvskyldnerkausjonist for en forpliktelse i et løpende leieforhold hadde plikt til å stille sikkerhet når kausjonisten skulle innfusjoneres i et annet selskap. Som begrunnelse viste de kjærende parter til at forarbeidsuttalelsene om at det ikke kan kreves sikkerhet for fremtidige fordringer kun gjaldt som et utgangspunkt, noe retten tok til følge. Høyesteretts kjæremålutvalg uttaler på s. 986 flg. at "utvalget vil for så vidt vise til at kreditor i et gjensidig bebyrdende forhold overfor hoveddebitor vil ha den sikkerhet som ligger i at han kan heve avtalen når motytelsen uteblir. I forhold til kausjonisten har kreditor derimot ingen motytelse å holde tilbake når kausjonsforpliktelsen er blitt aktuell. Kreditors formål med å kreve kausjon vil gjerne nettopp være å skaffe seg en sikkerhet som går lenger enn den som ligger i retten til å heve." Uttalelsen viser at forarbeidenes utgangspunkt om å nekte sikkerhet for fremtidige terminer ikke bør gjelde lenger enn begrunnelsen i hevingsadgangen rekker. Dersom kreditor ikke har en hevingsadgang ovenfor kausjonisten er krav på sikkerhetsstillelse nødvendig for å sikre oppfyllelse av eventuelle fremtidige krav. I praksis vil det være en viss nærhet mellom hoveddebitorselskapet og det kausjonerende selskapet. Dersom kausjonisten ikke har plikt til å stille sikkerhet ved fusjon, kan det i verste fall åpne for at kausjonisten fusjonerer med mindre solide selskaper i de tilfellene det er reell nærstående fare for at hoveddebitors misligholder forpliktelsen og kausjonsansvaret blir aktuell. Den sikkerhet som følger av kausjonen mister da sin hensikt. Behovet for sikkerhet for at kausjonisten også etter at han har fusjonert vil kunne oppfylle dersom hovedkravet misligholdes tilsier at kreditorene for slike fordringer må kunne kreve sikkerhet. Uttalelsen må anses å være prejudisiell slik at den også gjelder ved fusjon og kapitalnedsettelse.

5 HVILKE INNSIGELSER KAN KREDITORENE GJØRE GJELDENE FØR FUSJONEN KAN GJENNOMFØRES

5.1 Krav om betaling

Det følger av aksjeloven § 13-15 første ledd at

”Gjør en kreditor med uomtvistet og forfalt fordring innsigelse før fristen etter § 13-14 er utløpt, kan fusjonen ikke gjennomføres før fordringen er betalt”.

Dersom en kreditorer med ”uomtvistet og forfalt” fordring fremmer innsigelse har de et ubetinget krav på betaling før fusjonen kan gjennomføres. En innsigelse fra kreditorer med uomtvistet og forfalt fordring kan derfor stoppe opp gjennomføringen av fusjonen.⁵¹ Det første spørsmålet er om en kreditorinnsigelse som er fremmet senere kan tilbakekalles. Tas formuleringen ”gjør en kreditor innsigelse ... kan fusjonen ikke gjennomføres før fordringer er betalt” på ordet er selskapets eneste alternativ for å gjennomføre fusjonen å betale fordringen dersom innsigelse først er fremmet. I realiteten vil en slik forståelse av bestemmelsen gi kreditorinnsigelsen bindende virkning. Formålet med reglene om kreditorvarsel er å sikre at selskapet ordner opp med eventuelle kreditorer før beslutning om fusjonen gjennomføres. Å anse en kreditorinnsigelse for å ha bindende virkning vil gi kreditorene lenger vern enn begrunnelsen bak reglene rekker. Dersom selskapet lykkes i å ordne forholdet til kreditorene på andre måter enn ved å betale er kreditorenes interesser tilstrekkelig ivaretatt etter aksjelovens system. I tillegg vil det å gi en kreditorinnsigelse bindende virkning frata kreditorene den avtalefrihet som de etter omstendighetene kan ha. Kreditorer med planer om langsiktige forretningsforbindelser med selskapet kan for eksempel være interessert i å gjøre selskapet en tjeneste ved å tillate gjennomføring av fusjonen på enklere vilkår. Selskapet kan ordne opp med kreditorene både før og etter at kreditorene har fremmet innsigelser.⁵²

---

⁵¹ Aksjeloven § 13-16 annet ledd gir tingretten unntaksvis kompetanse til å tillate selskapene å gjennomføre fusjonen selv om forholdet til kreditorene ikke er avklart. Trolig må det ut i fra forarbeidene legges til grunn at bestemmelsen kun kan benyttes unntaksvis dersom særlige grunner taler for gjennomføring av fusjonen, for eksempel ved fordringer som gjelder ”begrensede verdier” ut i fra selskapets balanse og egenkapital, jf. NOU: 1996:3 s. 177.

⁵² I dansk rett har kreditorene blant annet ved uforfalte krav ikke adgang til å forhåndsavtale seg vekk fra kravet om betryggende sikkerhet, se Giertsen s. 287 med videre henvisning til den danske aksjeloven § 134 g, stikk. 5: ”Kreditor kan ikke med bindende virkning ved aftale, der ligger til grund for fordringen, frasige sig retten til at forlange sikkerhed efter stk. 2” (for uforfalte krav), jfr. Sneholt og Thomsen: Aktieselskabsloven s. 421 flg. og Gomard: Aktieselskaber s. 398 n. 20. I norsk rett følger det avtalefrihet på dette punktet.

5.1.1 *Krav til innsigelsen*

Aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser stiller ingen krav til selve innsigelsen. Spørsmålet er om det kan være grunnlag for å oppstille krav til selve innsigelsen, enten i form av krav til saklighet eller formkrav.

Om en meddelelse skal anses som en ”innsigelse” må i utgangspunktet bero på en konkret tolking av utsagnet. Krav om at selskapet må betale fordringen eller at de må stille betryggende sikkerhet er typiske eksempler på innsigelser. Aksjeloven gir imidlertid ikke grunnlag for å kreve noe saklig begrunnelse fra kreditorene for å kreve betaling eller sikkerhetsstillelse. Det at en utestående fordring kreves dekket eller sikret kan ut i fra aksjelovens system sies å være en saklig begrunnelse i seg selv. Derimot kan det være mer uklart om det kan oppstilles noen formkrav til innsigelsen. Ordlyden ”innsigelse må meldes til selskapet” omfatter i utgangspunktet muntlige innsigelser så vel som skriftlige. I praksis forekommer nok muntlige kreditorinnsigelser sjeldent. Det kan likevel tenkes tilfeller hvor det kan være aktuelt med muntlig innsigelse fra kreditorene. For eksempel kan kreditorer først bestemme seg for å reise innsigelser når fristen er i ferd med å utløpe. Det kan da være naturlig å meddele innsigelsen muntlig, for eksempel via telefon, for å sikre at den umiddelbart kommer frem til selskapet. Det kan da spørres om hensynet til notoritet tilsier at en muntlig innsigelse ikke er tilstrekkelig.

For det første vil det være et moment at et skriftlig krav på betaling eller sikkerhetsstillelse vil lettere fremstå som en kreditorinnsigelse fremfor en muntlig meddelelse. Om det foreligger en innsigelse beror som nevnt på en konkret tolkning av utsagnet slik at styret i selskapet kan lettere anse en muntlig innsigelse fra kreditor som en useriøs henvendelse i motsetning til en skriftlig innsigelse. Kreditor risikerer da i større grad at selskapet registrerer fusjonsbeslutningen til tross for den muntlige innsigelsen. For det andre kan det være bevismessige problemer knyttet til en muntlig innsigelse. Kreditor kan i en senere tvist vanskeligere bli hørt med at en muntlig innsigelse ble fremmet innen fristens utløp, for eksempel via telefon. Hensynet til notoritet i en senere bevisomgang taler for at kreditorene melder innsigelsene skriftlig. Det kan derfor hevdes at behovet for teknisk håndterbare regler

tilsier at innsigelsen må være reist skriftlig, i det minste via e-post. På bakgrunn av manglende rettskilder for en innskrenkende tolkning av ordlyden kan det imidlertid ikke oppstilles noe formkrav til innsigelse.

5.1.2 *Vilkåret "uomtvistet"*

Ordlyden "uomtvistet" fordring tilsier en fordring selskapet ikke er uenig i. Selskapet og kreditorene må være enige både i forhold til kravets eksistens, omfang og forfallstid. Det er imidlertid ikke slik at fordringen anses å være omtvistet straks selskapet protesterer på fordringens eksistens, omfang eller forfallstid. Hvorvidt fordringen er omtvistet må avgjøres på grunnlag av medkontrahentens pretensjon. Det er først når selskapet og kreditorene ikke kommer til enighet om forhold knyttet til fordringen at kravet rettslig sett anses uomtvistet. Typisk vil kravet ikke være "uomtvistet" dersom selskapet bestrider et krav om betaling eller sikkerhetsstillelse.

Bestemmelsen stiller ikke krav til at innholdet i bestridelsen fra selskapet må være saklig begrunnet. Dersom selskapet bestrider fordringens eksistens, omfang eller forfallstid vil fordringen ikke være "uomtvistet" uavhengig av den nærmere begrunnelsen. Etter ordlyden synes også krav som selskapets bestrider på grunnlag av uholdbare anførsler å omfattes. Med "uomtvistet" siktes det til partenes pretensjoner og ikke til de underliggende forholdene. Det kan stilles spørsmål om aksjelovens formulering "uomtvistet" skal tolkes like strengt som ordlyden tilsier. Behovet for klarhet i reglene tilsier å tolke bestemmelsen etter ordlyden.⁵³ Normalt vil heller ikke selskapet bestride klart uomtvistede krav på grunn av saksomkostningsansvaret som vil bli påført under rettens behandling av spørsmålet. På den annen side vil kreditorene ikke kunne kreve annet enn sikkerhetsstillelse før fusjonen gjennomføres dersom selskapet først er uenig i innsigelsen. Det vil være urimelig for kreditorene å ikke kunne kreve betaling etter aksjeloven § 13-15 første ledd når selskapet bestrider et åpenbart krav som er forfalt. For kreditorene er en sikkerhetsstillelse mye mindre interessant enn å få dekket fordringen. For selskapet er derimot den belastning av å stille betryggende sikkerhet vesentlig mindre enn det å måtte dekke hele fordringen før fusjonen

---

⁵³ Tilsvarende Giertsen s. 284.

kan gjennomføres. Selskaper med svak betalingsvilje eller betalingsevne kan for eksempel bevisst være uenig i kreditorinnsigelsene for å slippe å måtte dekke fordringen før gjennomføring av fusjonen. En regel som også omfatter klart uholdbare påstander kan medføre at kravet om betaling for uomtvistet og forfalte fordringer i enkelte tilfeller mister sitt innhold. Dette kan tale for å tolke ”uomtvistet” noe innskrenkende enn det ordlyden tilsier. Videre kan kreditorene dersom dekningsmulighetene i selskapet klart ikke blir forringet som følge av fusjonen heller ikke kreve betryggende sikkerhet. Dersom dekningsmulighetene i selskapet klart ikke blir forringet av fusjonen kan selskapet da gjennomføre fusjonen uten verken å betale eller stille sikkerhet på grunnlag av klart uholdbare påstander til tross for en klar fordring. En slik regel kan i realiteten frata store deler av kreditormassen den beskyttelse loven er ment å gi. Lovens formål med sikkerhetsstillelse for omtvistede krav er ikke å gi selskapene en lettere adgang til å gjennomføre fusjonen uten å måtte dekke fordringen ved å være uenig i kravet. Formålet med adgangen til å gjennomføre fusjonen ved å stille sikkerhet er at selskapet ikke skal pålegges å betale en fordring det faktisk er usikkerhet knyttet til. Selv om formuleringen ”uomtvistet” knyttet til partenes pretensjoner og ikke til de underliggende forholdene tilsier derfor gode grunner for å anvende en viss terskel ved tolkningen av vilkåret..

5.1.3 *Vilkåret ”forfalt”*

Et krav er normalt ”forfalt” når tidspunktet da debitor har plikt til å oppfylle ytelsen er kommet. Ofte vil forfallstidspunktet følge av avtalen mellom kreditor og debitor. Dersom det ikke er avtalt et forfallstidspunkt har debitor i utgangspunktet plikt til å betale ved påkrav, jf. prinsippet som kommer til uttrykk gjeldsbrevloven § 5.⁵⁴ Fordringen forfaller da på det tidspunktet kreditor krever oppfyllelse. Aksjeloven regulerer imidlertid ikke tidspunktet for når kravet senest må være forfalt for at kreditorene skal kunne kreve betaling. Spørsmålet er om kravet må være forfalt senest før selskapenes godkjenning av fusjonsbeslutningen er meldt Foretaksregisteret, Foretaksregisteret kunngjøring av varselet, før fristen for å reise kreditorinnsigelser har utløpt eller før ikrafttredelse av fusjonen.

---

⁵⁴ Lov 17. februar 1939 nr. 01 om gjeldsbrev (gjeldsbrevloven).

Ordlyden ”gjør en kreditor med uomtvistet og forfalt fordring innsigelse før fristen etter § 13-14 er utløpt” i aksjeloven § 13-15 første ledd utelukker fordringer som er forfalt etter at fristen for å melde kreditorinnsigelser er ute. At fordringer som er forfalt etter at kreditorfristens utløp utelukkes følger også av formuleringen ”innsigelse mot fusjonen må meldes til selskapet innen to måneder” i aksjeloven § 13-14 første ledd. I utgangspunktet kan en slik løsning synes medføre at den som har krav som forfaller dagen etter kreditorinnsigelsesfristen kommer i vesentlig dårligere stilling enn den med krav som forfaller dagen før innsigelsesfristen er ute. Det kan tenkes at debitorselskapet bevisst melder fusjonen på et tidspunkt som medfører at kravet ikke forfaller før innsigelsesfristen er over. Kreditorerne kan da ikke kreve betaling før gjennomføringen av fusjonen. I et slikt tilfelle vil imidlertid kreditor ha et ”ikke forfalt” krav slik at selskapet må stille betryggende sikkerhet etter aksjeloven § 13-15 annet ledd. Forfallstiden på fordringen vil heller ikke være endret slik at kreditorerne på forfallsdagen kan kreve betaling. Et slikt krav om betaling vil ikke være en kreditorinnsigelse etter loven, men et vanlig fremsatt krav om betaling. Hensynet til kontinuitet i fusjonsprosessen tilsier at krav som er oppstått etter fristen for å reise innsigelser ikke omfattes. En motsatt forståelse vil i realiteten medføre at kreditorinnsigelser kan reises også etter at fristen er utløpt.

Ordlyden er imidlertid mer åpen i forhold til spørsmålet om kravet senest må være forfalt før selskapets godkjenning av fusjonsbeslutningen, før Foretaksregisterets kunngjøring eller om krav forfalt helt frem til kreditorinnsigelsesfristens utløp omfattes. En naturlig tolkning av ”gjør en kreditor med uomtvistet og forfalt fordring innsigelse” tilsier at krav som er forfalt frem til kreditorinnsigelsesfristens utløp omfattes. Det vil være lite rimelig å nekte kreditorinnsigelser selv om innsigelsesfristen ikke har utløpt. Dersom kravet må være forfalt senest ved kunngjøring vil kreditorer med krav som ikke har avtalt forfallstid i realiteten ikke kunne reise innsigelser om betaling ved påkrav etter kunngjøringen. Det er ingen reelle grunner som tilsier å verne kreditorer med avtalt forfallstid bedre enn kreditor med ikke avtalt forfallstid etter aksjelovens regler om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Det er først ved kreditorvarselet at kreditorerne har en oppfordring til å ivareta sine interesser. Fordringer forfalt før kreditorinnsigelsesfristen har utløpt omfattes således av bestemmelsen.⁵⁵

---

⁵⁵ Giertsen s. 284 hevder at fordringen må være forfalt før ”kreditorvarslingsfristen” er ute. Hva som menes med kreditorvarslingsfristen er usikkert, men trolig siktes det tilsvarende til kreditorinnsigelsesfristen

5.2 Krav om betryggende sikkerhet

Det følger av aksjeloven § 13-15 annet ledd første punktum at

”En kreditor med omtvistet eller ikke forfalt fordring kan kreve at betryggende sikkerhet blir stilt, dersom fordringen ikke fra før er betryggende sikret.”

Bestemmelsen gir kreditorene rett til å kreve ”betryggende sikkerhet” for ”omtvistet eller ikke forfalt” fordring. Det er alternative vilkår slik sikkerhet kan kreves enten fordringen er ”omtvistet” eller ”ikke forfalt”. Dersom kravet er omtvistet kan kreditorene kreve sikkerhet uavhengig av om fordringen har forfalt eller ikke. Derimot kan kreditorene for ikke forfalte fordring kun kreve sikkerhet ettersom en beslutning om fusjon i seg selv ikke medfører noe forfall av fordringen. I motsetning til aksjeloven § 13-15 første ledd følger det ikke direkte av bestemmelsen at ”fusjonen ikke (kan) gjennomføres” før sikkerhet er stilt. At selskapene ikke kan gjennomføre fusjonen før sikkerhet er stilt følger imidlertid implisitt av retten til å kreve sikkerhet. En motsatt tolkning vil medføre at bestemmelsen mister sitt innhold.

Forutsetningen for å kreve sikkerhet for både omtvistet og ikke forfalt er at ”fordringen ikke fra før er betryggende sikret”.⁵⁶ Vilkårene ”betryggende sikkerhet” og ”betryggende sikret” inneholder samme terskel slik at kreditor kan kreve bedre sikkerhet hvis den tidligere sikkerhet ikke er ”betryggende”. Formålet med sikkerhetsstillelsen er å gi kreditorene fortrinn i forhold til selskapets eventuelle øvrige fordringshavere. Med ”sikkerhet” skal derfor forstås en særskilt sikkerhet for oppfyllelse av den konkrete fordringen kreditorene har i selskapet.⁵⁷ Som hovedregel må enhver form for panterett eller annen sikkerhet i en formuesgode innenfor de alminnelige sikkerhetsordninger omfattes etter bestemmelsens.⁵⁸ Sikkerheten kan stilles på ulike måter som for eksempel pant i en formuesgode som fast eiendom, løsøre, eller verdipapirer. Sikkerheten kan både være stilt i formuesgodet som tilhører debitor selv eller det som eies av en tredjeperson. Når formuesgodet tilhører en tredjeperson som garanterer for oppfyllelse av debitors fordring kalles sikkerheten for kausjon. Det avgjørende er om sikkerheten er ”betryggende”. Ordlyden ”betryggende” kan isolert sett synes å åpne for en

⁵⁶ I tillegg kan fordringen ikke kreves sikret dersom det er klart at det ikke foreligger en fordring eller fusjonen ikke vil forringe kreditorenes dekningsmuligheter, jf. aksjeloven § 13-15 tredje ledd, se kapittel 3.4.

⁵⁷ Se tilsvarende Aarbakke mfl., *Aksjeloven og Allmennaksjeloven med kommentarer*, 2. utgave (Oslo 2004) s. 764.

⁵⁸ Hans Fredrik Marthinussen og Magnus Aarbakke, *Aksjeloven (lov om aksjeselskaper 4. juni 1976 nr. 59, som endret) med kommentarer*. 2. utgave ved Magnus Aarbakke og Asle Aarbakke (Oslo 1996) s. 545.

skjønnsmessig vurdering. Hva som er ”betryggende” kan variere ut i fra de konkrete omstendighetene. Giertsen foretar en todelt vurdering av vilkåret ”betryggende” hvor det stilles krav både til den rettslige og økonomiske siden av vilkåret.⁵⁹ For å klargjøre det nærmere innholdet av ”betryggende sikkerhet” kan det være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i Giertsens todelte fremstilling.

5.2.1 *Rettslig betryggende*

Det må være et naturlig utgangspunkt for å anse sikkerheten som ”betryggende” at de rettslige forholdene rundt sikkerhetsstillelsen er i orden. Dette kan være krav til at sikkerhetens avtalerettslige gyldighet og at den ikke er strid med lover eller andre regler. Giertsen nevner som eksempel at kravet i det minste må ha rettsvern og uomstøtelighet ved sikkerhetsstillelse i form av realsikkerhet.⁶⁰ Kravet om rettsvern og uomstøtelighet i relasjon til den stille realsikkerheten bygger på en parallell til forarbeidsuttalelsene til konkursloven § 64 om ”betryggende panterett”.⁶¹ Formålet med sikkerheten er å gi kreditorene dekningsfortrinn ovenfor de øvrige fordringshaverne. Dersom det ikke foreligger rettsvern kan kreditorenes dekningsfortrinn komme i konflikt med de øvrige rettighetshavernes interesse. Tilsvarende vil kravet kunne tilfalle konkursboet dersom sikkerheten er omstøtelig. Selv om sikkerheten økonomisk sett synes å være tilstrekkelig for å dekke fordringen tilsier manglende rettsvern eller uomstøtelighet at sikkerhet ikke er ”betryggende”.

Et eksempel fra rettspraksis fra en spesiell problemstilling hvor den rettslige siden av vilkåret ”betryggende” kom på spissen er kjennelsen inntatt i Rt. 2010 s. 1532. Saken gjaldt krav om sikkerhetsstillelse for en fordring i det overdragende selskap i fisjon, jf. asl. § 14-7, jf. § 13-15 annet ledd. Spørsmålet var om en sikkerhetsstillelse kunne gjøres betinget av at det mottakende selskapets solidaransvar i fusjon etter aksjeloven § 14-11 tredje ledd skulle falle bort. I kjennelsen fra byfogdembetet ble slik sikkerhetsstillelse til tross for betingelsen ansett å oppfylle vilkåret ”betryggende sikkerhet” i aksjeloven § 13-15 annet ledd. Det avgjørende for byfogdembetet var at sikkerheten i seg selv var tilstrekkelig betryggende for å dekke

---

⁵⁹ Se Giertsen s. 285

⁶⁰ Se Giertsen s. 285

⁶¹ Se Giertsen s. 285 med henvisninger til NOU 1972: 20 s. 128

fordringen ved eventuell mislighold av hovedkravet. En sikkerhetsstillelse skal komme i tillegg til den rett kreditorene har etablert ovenfor selskapet, ikke som en erstatning for den rett som allerede er etablert ovenfor selskapet. Reglene om solidaransvar ved fisjon er en rettighet lovgiveren har gitt kreditorene i de fisjonerende selskapene. Formålet med kravet om sikkerhetsstillelse er å gi kreditorene i tillegg til den lovbestemte rettigheten en sikkerhet for oppfyllelse av den etablerte fordringen. Å frata en lovbestemt rettighet som vilkår for sikkerhetsstillelse vil ikke samsvare med aksjelovens system om at sikkerhetsstillelse skal være en tilleggsrettighet for oppfyllelse av den etablerte fordringen. Selskapet kan derfor ikke frata kreditorene den rett som allerede følger av en rettsregel eller avtale ved å stille vilkår. Etter anke fra kreditorene avsa derfor både lagmannsretten i LB-2010-31162 og senere Høyesteretts begge enstemmige kjennelser hvor slik sikkerhetsstillelse ikke ble ansett å oppfylle vilkåret ”betryggende sikkerhet”.⁶²

5.2.2 Økonomisk betryggende

Når det gjelder den økonomiske siden av vilkåret ”betryggende” oppstår spørsmål i relasjon til hvilken dekningsgrad som skal forventes. Det er klart at sikkerhetsstillelsen må gi dekning for kreditorenes fordring i selskapet inkludert eventuelle renter og omkostninger.⁶³ Spørsmålet er imidlertid hvilke dekningsgrad som skal kreves for å anse sikkerheten som ”betryggende”. Ordlyden ”betryggende” legger ikke nærmere føringer på hvilken dekningsgrad som skal kreves og forarbeidene løser ikke spørsmålet direkte. I juridisk litteratur har det vært gitt uttrykk for ulik terskel i relasjon til den nærmere dekningsgraden av vilkåret. Hugo Matre åpner for en konkret vurdering på bakgrunn av kreditorenes dekningsfortrinn i forhold til øvrige fordringshavere, de faktiske dekningsutsiktene og den misligholdsfaren slik at det

---

⁶² Hvorvidt Høyesterett er bevisst på den økonomiske og rettslige siden av vilkåret betryggende er også uklart til tross for resultatet. Formuleringen ”det må, ut i fra de tidligere retters kjennelser legges til grunn at selvskyldnerkausjonen i seg selv og alene gir ”betryggende sikkerhet” for dekning av eventuelle krav” (min kursivering) i avsnitt 21 taler for at Høyesterett ikke er helt bevisst på et skille mellom den rettslige og økonomiske siden av vilkåret. Når Høyesteretts kjæremålsutvalg først legger til grunn at vilkåret ”betryggende sikkerhet” i utgangspunktet er oppfylt kan det være vanskeligere i etterkant å argumentere for at sikkerhetsstillelsen likevel ikke er tilstrekkelig på grunnlag av at den ikke kan frata en lovbestemt rettighet. En argumentasjon som fra begynnelsen skiller mellom en økonomisk og rettslig side av vilkåret ”betryggende” vil derimot være mer hensiktsmessig og overbevisende. Lagmannsretten knytter argumentasjonen i større grad til et slikt skille på s. 4 i kjennelsen hvor det uttales at ”lagmannsretten finner etter dette å måtte begrense seg til i slutningen å konstatere at den stilte sikkerhet ikke er betryggende” (min kursivering). Argumentasjonen fra kreditorsiden må sies å inneholde den mest overbevisende tilnærmingen til vilkåret, se anførselene inntatt i kjennelsen fra lagmannsretten på s. 2, hvor det uttrykkelig anføres at ”en tilbudt sikkerhet, som er betinget av at kreditorenes lovbestemte rett bortfaller, kan ikke være ”betryggende” (min kursivering).

⁶³ Tilsvarende Giertsen s. 285.

nepe kran kreves full dekning i alminnelighet.⁶⁴ Behovet for å ha enkle regler taler mot å anvende skjønn i vurderingen av om sikkerheten er betryggende. Når lovgiveren først har gitt kreditorene krav på betryggende sikkerhet tilsier de beste grunner for at sikkerheten gir full dekning. En formålsrettet tolkning av vilkåret taler også for å kreve at sikkerheten verner kreditorene fullt ut mot å lide tap som følge av fusjonen. Riktignok kan det være vanskelig å stille en sikkerhet som under enhver omstendighet ikke inneholder en teoretisk risiko for at fordringen eller deler av den ikke blir dekket.⁶⁵ Det må imidlertid kunne kreves at sikkerheten reelt sett er *utvilsomt* betryggende.⁶⁶ I Rt. 1956 s. 300 som Giertsen støtter seg gir Høyesterett en prinsipiell uttalelse i relasjon til ”betryggende Pant” som konkurshindring etter konkursloven av 1863 § 3.⁶⁷ På s. 305 i dommen uttales at det kan ”ved bedømmelsen av sikkerheten ikke uten videre være avgjørende hva eiendommene kan ventes solgt for ved frivillig salg hvor selgeren kan avvente et gunstig tidspunkt; det må regnes med at eiendommen kan bli tvangsrealisert, og ofte ikke på det gunstigste tidspunkt”. Uttalelsen må antas å ha betydning ved sikkerhetsstillelse etter reglene om kreditorvarsel og kreditorinnsigelser. Samlet sett taler de beste grunner for at sikkerheten reelt sett er utvilsom for å oppfylle vilkåret ”betryggende”.

---

⁶⁴ Hugo P. Matre, kommentarer til lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) § 12-6 note 2104 i www.rettsdata.no.

⁶⁵ En realsikkerhet i form av pant i en eiendom kan på det tidspunktet sikkerheten ble stilt ha en markedsverdi på NOK 5 millioner. Fordringen på selskapet kan være på NOK 2 millioner. Selv om sikkerheten er stilt med god margin er det fortsatt en teoretisk mulighet for at det i en eventuell krisesituasjon medfører at fordringen ikke blir dekket. Spesielt i forhold til sikkerhet i verdipapirer eller annet formuesgode med større risiko for prisendringer kan det være teoretisk umulig å kreve utvilsomt sikkerhet.

⁶⁶ Tilsvarende Giertsen s. 285.

⁶⁷ Lov 6. Juni 1863 nr 00 om Concurs og Concursboers Behandling (Opphevd).

6 LITTERATURLISTE

6.1 Bøker

Andenæs, Mads Henry, *Aksjeselskaper & Allmennaksjeselskaper*, 2. utgave (Oslo 2006).

Giertsen, Johan, *Fusjon og Fisjon* (Bergen 1999).

Aarbakke, Magnus mfl., *Aksjeloven og allmennaksjeloven med kommentarer*, 2. utgave (Oslo 2004).

Aarbakke, Magnus mfl., *Aksjeloven og allmennaksjeloven (lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper og lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper) med kommentarer*, (Oslo 1999).

Marthinussen, Hans Fredrik og Magnus Aarbakke, *Aksjeloven (lov om aksjeselskaper 4. juni 1976 nr. 59, som endret) med kommentarer*. 2. utgave ved Magnus Aarbakke og Asle Aarbakke (Oslo 1996).

Hagstrøm, Viggo, *Obligasjonsrett*, 2. utgave (Oslo 2011).

6.2 Norske nettdokumenter

Matre, Hugo P., kommentarer til lov 13. juni 1997 nr. 44, lov om aksjeselskaper i www.rettsdata.no, sist hovedrevidert 9. oktober 2010.

Matre, Hugo P., kommentarer til lov 13. juni 1997 nr. 45, lov om allmennaksjeselskaper i www.rettsdata.no, sist hovedrevidert 6. oktober 2010.

Torp, Sigurd Holter, kommentarer til lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) i www.rettsdata.no, sist hovedrevidert 1. september 2010.

Øyvind Hole, kommentarer til lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak (foretaksregisterloven) i www.rettsdata.no.

6.3 Register over rettsavgjørelser

Rt. 1956 s. 300

Rt. 1992 s. 966

Rt. 2010 s. 1532

Borgating lagmannsrett LB-2010-31162

Oslo Byfogdembetet, kjennelse 23. desember 2009, sak TOBYF-2009-1772286 (utrykt)